

Aarif pasa visszalépését józannal csak bécsi értelemben lehetett felfogni.

Se nézetünket ma már nemcsak saját bécsi levelezőnk fentebb közölt levele, s a bécsi lapok csaknem egyhangú véleménye támogatja, hanem azon körülmény is megerősíti, hogy az új külügyminiszter Sáfvet pasa köztudomás szerint az új török pártnak egyik vezetője s mint ilyen a keresztény tartományokkal szemben az engedékenység s békülékeny politika szószólója.

Mig a megbukott külügyminiszter, Aarif pasa a panisalm pártján volt egyik leghatározottabb képviselője.

Igaz ugyan, hogy a Montenegroból s általában délszláv tartományokból érkező távirati hírek harcias jellegűek. De ezen oldalról mást nem is várhattunk. Montenegroinak e pillanatban érdekében áll, hogy az európai hatalmaknak a Portánál kifejtett aktióját harcias tüntetésével támogassa s az által a podgoriczai ügyben formált követeléseinek érvényesülését elősegitse.

Ha azonban a Porta mindezek dacára előbbi álláspontjához ragaszkodik: akkor egészen elvesztette fejét és ez esetben oly ténynyel állandánk szemben, mely a józan politikai kombináció körén kívül esik.

A közlebbi napok majd felvilágosítást hoznak a tények állásáról. — Törökország érdekében ohajjuk, hogy Aarif pasa visszalépése a békes megoldást jelentse; azonban a európai béke a Porta államférfiainak szenvedélyessége által nem fog megzavartatni. Ausztria-Magyarország és Oroszország egyetértő működése, támogatva Németország által és ha talán nem ösztönzi is, de szinteg Anglia által is, a netalán harci kiötést localizálni fogja. És ez esetben is, épen úgy mint akkor, ha a Porta engedni fog, gróf Andrásy politikája egyik sikerét ünnepli.

Hanem méltán feltekinthetünk mindenek, hogy a négy európai nagyhatalom egyetértő fellépésénél hiányzik Franciaország. E körülmény annyival inkább feltűnik, mert Franciaország azon gyauaban áll, hogy a délszlávok közt szítja a tüzet és hogy titokban a török kormányt ellenállásra buzdítja.

Nem sokára ki fog derülni, minő szerepet játszott a legújabb keleti eseményekben Franciaország és a magyar érzelmi politikuskok meggyőződhetnek, hogy mit várhatnak Magyarországra nézve Franciaországtól, ha majd e hatalom külpolitikai aktióját újra megkezdi; titkos működésének minden nyoma arra mutat, hogy az északi hatalmak egyetértését szét akarja robbantani és ezútra felhasználja a délszlávok nemzeti aspirációit és a Porta előléteit.

A bécsi lapok e tárgyira vonatkozó nyilatkozataiból a következőket emeljük ki:

A „Fremdenblatt“, mely a külügyi miniszteriummal összeköttetésben áll, a vizslyi békes megoldásra nézve követező érveket hozza fel: „A három északi hatalom egyetértő fellépése a szerb miniszterválaszát életbe elvette; épen eléjét veheti e hatalmak egyhangú nézése s akarata a montenegrói viszálynak is. — Ma tudja a Porta, hogy Montenegroinak a szuzerán tartományoknak támaszuk van Bécsben, Berlinben s Szentpéterváron. — De a belgrádi, cettinjei s bukaresti uraknak is tudniok kell, hogy csak addig nyújtozhatnak, a meddig a pokrócz ér. Azért sikerüljön, hogy a hatalmak befolyásának szerkelend azon esélyt elhárítsák, hogy monarchiánknak a deli határok védelmére harcias előkészületek keljen tennie.

A „Presse“ így ír: A konstantinápolyi vezér államférfiak makacsága confictussá élesített oly ügyet, melyet a nagyhatalmak fázadozása és a montenegrói fejedelem mérséklete folytán elintéztetnek lehetett tekinteni. A három szövetséges nagyhatalom most ismét közbelpétt azáltalok oly gondosan öztött világbéke érdekében, és pedig egyenlő nyomatékkal Cettinjeiben ép úgy, mint Konstantinápolyban. Bizonyára fel lehet tenni, hogy sikerülend nekik a válság pillanatában a véres összeütközés veszélyét elhárítani; talán a béke e műve már is sikerült. A Közérdek legújabb bécsi külügyi miniszter bukásából Aarif török külügyminiszter bukásából a békes megoldásra van következtetés. Épen azon veszélyben, melyet Montenegro és Szerbia együttes működése Törökországot fenyegetné, fekszik a kezesseg arra nézve, hogy a pillanatnyilag oly acutnak látszó podgoriczai confictus bekesen fog elintéztetni. A Porta miniszteriumának utóvégre be kell látnia, hogy oly követelésekkel, melyek Cettinjeiben elfogadhatlanok, ha csak a fejedelem le nem akar mondani, oly zavarokat idézhet elő, melyekért egy kis Montenegroval szemben kivívott diplomatiái siker valóban nem képes kárpótolni.

A „Presse“ szerint a montenegrói indítványnak elfogadása a Porta szemében egyértelmű ama kis helyi ország függetlenségének elismerésével. Egyéb tekintetekben azonban a fejedelem nyilatkozata Konstantinápolyban nem hatott kellemetlenül, és itt talán megelégszenek azgal, ha a fejedelem megígéri, hogy ő maga fogja a montenegrói vitékeket szigorúan megbüntetni. Meg kell akadályozni egy összehütközésnek oly helyen való létrejöttét, hol annyi keleti gyauanyag s annyi orosz gyujtószer van egymás mellett.

A „W. Tagblatt“ véleménye következő: „Novikov orosz nagykövetnek hírtelen Pestre utazása, hol több ízben érkezte Andrássy gróffal, a politikai világban

nagy felütémet okozott. Annyival inkább, mert egyidejűleg montenegrói hírek érkeztek, melyek szerint ez ország lakosságánál a Podgoricza-ügyben várt elégtétel elhalasztása miatt a forrongás növekedett. Edleghiaiparkoktat Ausztria, Oroszország, Anglia és a német bir. követet a Portát engedékenységre és a kimondott halális ítéletek rögtön végrehajtására bírn. Nikita fejedelem a maga részéről tudatta a hatalmakkal, hogy ezental a béke fenntartásáért nem kezeskedhetik. Reménylik, hogy a miniszterválasz, mely Konstantinápolyban Aarif pasát a külügyeségtől elmozdította, első jele annak, hogy Törökország békülékeny politikát szándékozik követni, különösen mivel politikai fel fogása a vezérhatalmakval oly egyenes ellentétben áll.

A podgoriczai ügyre vonatkozó tegnapri ciklünkre azon megjegyzést teszi a „Reform“, hogy ő azon táviratot, mely a török külügyminiszter visszalépését jelenti, sem a „Közérdek“ ben, sem másutt nem látta. Figyelmeztetjük a „Reform“ lapunk vasárnapjára, melyben e távirat olvasható. S esodálkozunk, hogy polemiaira hagyja magát ragadtatni a nélkül, hogy ily fontos mozzanatról tudomása volna.

A töröz-szent-mártoni panszláv gymnázium bezáratása elleni tüntetésekről következő sensationális hírt közli a „Hon“: A töröz-szent-mártoni panszláv gymnáziumot tegnap jan. 18-án utjalon megnyitották. A kormány által elrendelt bezáratás így kijátszott. A gymnázium panszláv érzelmi patronusok egyik szentmártoni ügyvédnél több ezer forintot tetetett le a hivataliakat vesztett panszláv tanárok két évi teljes ellátásának fedezésére s egyáltalán határozatba ment, hogy a töröz-szent-mártoni ev. egyház egy új gymnáziumot nyit a maga hármájára. „Mióta Törözmezőre községéhez leérkezett az itteni panszláv gymnázium végleg felszavatlatni rendelő miniszteri intévény: azóta a tanulók, fekete fátyallal bevont fehér-vörös-kék (szláv) csokrokat viselnek, — a tanárok, s egyéb veterán panszlávok pedig, — elükön Paulinyi Vilmossal — a korcsmákban ide s tova, fennen hangoztatják, hogy gyermekeiket nem hazai tanítázetekbe, hanem Prágába fogják küldeni.“

Az uszoraival üztő „esalárd“ visszaszállás ellen a királyi főügyész következő körrendeletet intézett a királyi ügyészekhez:

Legutóbbi körutam alkalmával több kir. ügyész tett hozzáml előterjesztést azon szertelen puszítások felől, melyeket a nép alsóbb osztályai közt az uszora okoz.

E csapás azóta csak növekedett, még pedig oly mérvben, hogy annak tovább terjedését a kir. ügyészség tetlenül többé nem nézheti.

A kir. ügyész ur bizonyosan komolyan észlelte a bajt és ismeri is azt minden alakjában és jelenségeiben.

Feláll minden kétségben, hogy az uszora vesztély forrasa nem az 1868. XXXI. tez. rendelkezésekben, hanem az általános gazdasági körülményeken kívül közvetlenül ama törvény értelmének félremagyarázásában s az azzal való visszalépésben keresendő.

Hogy a törvényben említett kamatláb — az évre szóló száztól — mellőzése a kötvényekben határozatlan, alig kiszámítható kamat, szóval egy alkalmatál állapítatik meg; hogy az ily módon szerkesztett határozatlan feltételek tartalmazó okiratok a telekkönyvi szabályok ellenére még be is bekelezhetetnek: annak nem a törvény az oka. Hogy ezen most jelzett eljárás épen az 1868. XXXI. t. cz., nevezetesen annak 1., 2., 3., 4. §-ai kiállítására irányul és hogy ezen — és ehhez hasonló esetekben a eszlás — tehát egy büntetendő cselekvény gyauja rendszerint felmerül, azt ön előtt bővebben magyarázgatni nem szükséges.

A fentebbiek által megv. határozova a kir. ügyész ur magartartásának köre.

Az 1868. XXXI. t. cz. által a szerződési kamatláb korlátozása megszűnttetvén, természetesen, hogy az említett törvény-cikk szabványainak megfelelőleg kikötött bármily magas kamatláb nem szolgálhat az ön hivatalos közbenjárásának tárgyául.

De közbelépés a megortást a legérdekesbben világbéke a kir. ügyész ur sürgölni mindazon esetekben, melyekben a uszora az adós család félrevezetésével szerzett magának foganatot.

Egyelőre az irás és olvasásban való járattalanságnak, a nyelv nem értésének kiküszöbölését a s a kötvény szokatlan, a tartalmat álszó szerkesztés jelölöm meg mint olyat, melyre a kir. ügyész ur kiváló figyelmet fordítand.

Kisérje figyelemmel a botrányos ügyekben eljáró ügyvédek üzemleit is, s azokat ne késék az illető ügyvédi kamaráknak feljelenteni, hogy megítélhetessék: vajjon az ügyvéd nem tette-e olyat, a mi ügyvédi hivatásával, esküjével, kötelmeivel ellentétben áll.

Emnyiből áll utasításom, melyet önnök gyakorlatiasságra s erélyre fog készíteniti. A felmerült esetekről esetről-esetre hozzáml jelentést tendő.

Budapest, 1875. jan. 14-én. Kozma Sándor, kir. főügyész.

Elnök: Perzel Béla. Jegyzők: Széll Kálmán, Mihályi Péter, Huszár Imre.

A kormány részéről jelen vannak: Bittó István, Gyöczy Kálmán, Trefort Agoston, Wenkheim Béla báró.

A múlt évi jegyzőkönyve felolvasatván, észrevétel nélkül hitelesítették.

Elnök bemutatja Csanád-, Szepes- és Veszprémmegyei föltérjesztést a Bukovinában élő magyarok hazatelepítéséért.

A kormány bizottsághoz utasítatik. Madarász József interpellatiót intéz a miniszterelnökhez a jegybank tárgyában.

Széll Kálmán a pénzügyi bizottság nevében bemutatja annak jelentését azon törvényjavaslat tárgyában, melyet a pénzügyminiszter a Budapestben bizonyos feltételek mellett és idő alatt építendő épületek és házak adómentességére vonatkozólag a háznak benyújtott.

Lipthay Béla br. az állandó pénzügyi bizottság nevében bemutatja annak jelentését az 1875. évi állam-költségvetésre vonatkozólag.

Molnár Antal a kérvényi bizottság nevében bemutatja annak jelentését a hozzáutastított kérvények tárgyában.

Tárgyalás alá vétetett a ház folyó havi költségvetése.

Madarász József csak feltételesen szavazza meg az előirányzott összegek közül azokat, melyek nincsenek részletezve.

Radó Kálmán előadójelenti, hogy előzetesen a kiadásokat részletezni nem lehet, mert senki sem tudja, mennyi iv fog valamely hónapban a nyomda által nyomatni, mennyi gáz, gyertya, írószer stb. fog el. Az eddigi gyakorlatot kívánja fenntartani, miután ezen költségekre nézve a számvizsgáló bizottság teljesíti kötelezettségét.

Majores István pártolja Madarász indítványát; hasonló értelemben nyilatkozik Almásy Sándor. A ház végül Tisza Kálmán felszólalására határozatilag kimondja, hogy a gazdasági bizottság köteleles a megszavazott költségekről a következő két első feleben részletes kimutatást terjesztieni a ház elé még pedig oly időben, hogy ezen jelentést a ház költségvetése előtt tárgyalható legyen.

Tárgyalás alá vétetik a mentelmi bizottság jelentése Bartha Miklós kiadása ügyében. Nevezett képviselő egy felteketet eszt, ki Bartha csikóit, melyek a tilosban legelésztek, behajtozza, miután az csikókat kiereszteni vonakodott, melten ragadtat s botjáról több ütést mérvén red, rajta súlyos testi sérést követett el.

A eszt Bartha át bepanaszolva, a bizottság a kiadást indítványozza.

A ház Lázár Ádám és Szederkényi Nándor felszólalása folytán, a házzabályok azon rendelkezés alapján, mely az illető képviselőt a mentelmi bizottság által kihallgatni rendeli, miután ez nem történt meg, a bizottság indítványt nem fogadta el, hanem azt Bartha kihallgatására utasította.

Következik az államszámadások megvizsgálásának kiküldött bizottság jelentése tárgyalása. A ház a jelentést felolvasottnak tekinti.

Mihályi Péter előadójelenti, hogy a számadásokról bizottság feladata mióta az államszámadások felállították, nem más mint az államszámadások jelentésének szigorú ellenőrzése és bírálata.

Igy főgyn fel a számadási bizottság a t. ház megbízásából nyert kiküldetést, el nem hallgathatja a bizottság constánál azt, hogy az állami számvizsgálók felállítására, az m. főkönyvelési osztály által készített 1869. évi számadás iránti jelentést, valamint az általa szerkesztett 1870, 1871 és 1872. évi állami számadásoknak jelentésének kíséretében a miniszterelnök utján már régen a ház elébe juttatta — sőt a mint biztos tudomásom van, már az 1873. évi számadás is is jelentésével együtt áttette a miniszterelnöknek, honnan annak betérjesztése a legközelebbi időben várható. Az állami számvizsgálók e szerint megfizetett anyagom munkálkodásával elegendő szorgalmat nyujtott a képviselőháznak, az 1848 III. t. cz. 37. §-ában foglalt jogának érvényesítésére.

Ezúttan jelentést tett az 1867-ki számadások ügyében, és constatálja, hogy a kezelési kiutásokra nézve az állami számvizsgálók azon számtani megvizsgálásánál követett eljárása, az eredeti számadásokba való betekintés után a bizottság által helyesnek elismertett, úgy talárván a bizottság, hogy a vizsgálat minden tekintetben alaposan vitetett végebe, kiterjeszkedik az úgy a bécsi számvizsgálók által szerkesztett kiutásoknak és számadásoknak eredményeire, mind pedig az ezek és Lónyay által bemutatott kiutások közötti különbségekre, valamint az országos és földterhentesítési kezelt eredmények részleteire, minél fogva a jelentésben felsorolt számtételeket is elnézve, a kiindulás iránt fennálló bizonytalanságtól szinte helyesnek kell kijelenteni.

Végül egy határozati javaslat elfogadását ajánlja, mely utasítja a miniszteriumot, hogy a közös aktívák iránt minél hamarabb eszközölje a vég leszámolást.

Csik György hozzájárul a határozati javaslatához, azaz a módosítással, hogy Ausztriától az 1849-ben elkobzott magyar pénzek visszaköveteltesse.

Lónyay Menyhért gr. T. ház! Azon határozati javaslatra nézve, mely a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság beadott, van észrevételem és egy rövid indítványom. (Halljuk.)

A közös aktívák kérdése általában a két miniszterium megállapodása az 1867. évi elszámolás elveire nézve, azon kérdések közé tartozik, a melyeknek mentől előbb való megoldását mindnyájunknak kívánunk kell.

A megoldásra nézve az anyag elő van készítve oly annyira, hogy már akkor is, mikor pénzügyminiszter voltam, a különbségek csak néhány tételre szorítottak, sőt arra is emlékezem, hogy az 1871. esztendőben már igen közel volt a megállapodás létrejöttéhez a két miniszterium között.

E szerint nem igen fog nehézséggel járni a megoldás létesítése; annyival kevésbé fog nehézséggel járni, ha mindkét részről azon jogosult szempontból történik a kiindulás, hogy a monarchia két fele között

fennforgó ilyenmü kérdéseknek a méltánosság alapján kell kiegyenlítettök, — mert csak így sikerülhet a megoldás.

Ezeket előre becsuava, alódom észrevételemet a bizottság határozati javaslatának egy kitételére, arra t. i. „hogy ha egységessé nem sikerül, választott bíróság határozzon.“ (Halljuk.)

Ne alkossunk t. ház határozat által praecedenset, melynél fogva ilyenmü kérdéseknek eldöntése választott bíróságra bízottnék. Ez egyuttal fontos közjogi kérdés is. Előfordul egy ilyen eset az 1867. XII. tevezikben, a mely azt rendeli, hogy ha a monarchia két törvényhozása a közös költségek hozzájárulási arányát illetőleg nem tudna megegyezni, az eldöntés Ö Felségét illeti. En nem tartanám helyesnek, ha a fennforgó kérdésben, a monarchia két fele közötti számadás kérdésében, az eldöntésnek nem hasonló módja tételzetnék fel. (Helyeslés.)

A választott bíróságot illetőleg van még egy nehézség. E bíróságot ugyanis sem a magyar állam polgáraitól, sem az osztrák állam polgáraitól nem lehetni alakítani, minthogy a fennforgó esetben mindkét fél érdekelt volna. Már pedig, ha ilyenmü kérdések elintézése, a melyet a méltánosság elveinek szem előtt tartása mellett sikerülni fog kiegyenlítettök, talán kihatalom bíróságára bízottnék, ez oly praecedens volna, a melyet nem szeretnék a ház által megállapíttatni.

Az előadottnál fogva bátor vagyok a zárszámadások megvizsgálására kiküldött bizottság határozati javaslatáról a következő módosítást tenni: „A második kitétel 6 s 7 sorából a következő szavak: „akár egyszékes, akár választott bíróság határozata által“ hagyassanak ki.“ (Helyeslés.) Ha e szavak ki is hagyatnának, azért a javaslat értelme még is teljesen megmarad; fenntartatik ugyanis azon utasítás: hogy „ezen függő kérdésre nézve a miniszterium végleges megállapítást köteles“; és ha valamely akadály létezésén a miniszteriumnak mindig módjában lesz az iránt a háznak jelentést tenni és ennek határozatát provocalhatni. (Helyeslés.)

Gyöczy Kálmán pénzügyminiszternek a határozati javaslat ellen nincsen észrevétele és gróf Lónyay módosításához hozzájárul.

Molnár György szintén hozzájárul gróf Lónyay módosításához. Ezután a ház elfogadja a bizottság határozati javaslatát gróf Lónyay módosításával, Csikgyét pedig elejti, Madarász felkelti: „Megmaradottnak“ Továbbá a számvizsgálók jelentése az 1867. évi számadásokra nézve, helyesléssel jóváhagyatik.

Mihályi Péter előadójelenti, hogy a számadásokról bizottság feladata mióta az államszámadások felállították, nem más mint az államszámadások jelentésének szigorú ellenőrzése és bírálata.

Igy főgyn fel a számadási bizottság a t. ház megbízásából nyert kiküldetést, el nem hallgathatja a bizottság constánál azt, hogy az állami számvizsgálók felállítására, az m. főkönyvelési osztály által készített 1869. évi számadás iránti jelentést, valamint az általa szerkesztett 1870, 1871 és 1872. évi állami számadásoknak jelentésének kíséretében a miniszterelnök utján már régen a ház elébe juttatta — sőt a mint biztos tudomásom van, már az 1873. évi számadás is is jelentésével együtt áttette a miniszterelnöknek, honnan annak betérjesztése a legközelebbi időben várható. Az állami számvizsgálók e szerint megfizetett anyagom munkálkodásával elegendő szorgalmat nyujtott a képviselőháznak, az 1848 III. t. cz. 37. §-ában foglalt jogának érvényesítésére.

Ezúttan jelentést tett az 1867-ki számadások ügyében, és constatálja, hogy a kezelési kiutásokra nézve az állami számvizsgálók azon számtani megvizsgálásánál követett eljárása, az eredeti számadásokba való betekintés után a bizottság által helyesnek elismertett, úgy talárván a bizottság, hogy a vizsgálat minden tekintetben alaposan vitetett végebe, kiterjeszkedik az úgy a bécsi számvizsgálók által szerkesztett kiutásoknak és számadásoknak eredményeire, mind pedig az ezek és Lónyay által bemutatott kiutások közötti különbségekre, valamint az országos és földterhentesítési kezelt eredmények részleteire, minél fogva a jelentésben felsorolt számtételeket is elnézve, a kiindulás iránt fennálló bizonytalanságtól szinte helyesnek kell kijelenteni.

Végül egy határozati javaslat elfogadását ajánlja, mely utasítja a miniszteriumot, hogy a közös aktívák iránt minél hamarabb eszközölje a vég leszámolást.

Csik György hozzájárul a határozati javaslatához, azaz a módosítással, hogy Ausztriától az 1849-ben elkobzott magyar pénzek visszaköveteltesse.

Lónyay Menyhért gr. T. ház! Azon határozati javaslatra nézve, mely a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság beadott, van észrevételem és egy rövid indítványom. (Halljuk.)

A közös aktívák kérdése általában a két miniszterium megállapodása az 1867. évi elszámolás elveire nézve, azon kérdések közé tartozik, a melyeknek mentől előbb való megoldását mindnyájunknak kívánunk kell.

Az előadottnál fogva bátor vagyok a zárszámadások megvizsgálására kiküldött bizottság határozati javaslatáról a következő módosítást tenni: „A második kitétel 6 s 7 sorából a következő szavak: „akár egyszékes, akár választott bíróság határozata által“ hagyassanak ki.“ (Helyeslés.) Ha e szavak ki is hagyatnának, azért a javaslat értelme még is teljesen megmarad; fenntartatik ugyanis azon utasítás: hogy „ezen függő kérdésre nézve a miniszterium végleges megállapítást köteles“; és ha valamely akadály létezésén a miniszteriumnak mindig módjában lesz az iránt a háznak jelentést tenni és ennek határozatát provocalhatni. (Helyeslés.)

Gyöczy Kálmán pénzügyminiszternek a határozati javaslat ellen nincsen észrevétele és gróf Lónyay módosításához hozzájárul.

Molnár György szintén hozzájárul gróf Lónyay módosításához. Ezután a ház elfogadja a bizottság határozati javaslatát gróf Lónyay módosításával, Csikgyét pedig elejti, Madarász felkelti: „Megmaradottnak“ Továbbá a számvizsgálók jelentése az 1867. évi számadásokra nézve, helyesléssel jóváhagyatik.

Mihályi Péter előadójelenti, hogy a számadásokról bizottság feladata mióta az államszámadások felállították, nem más mint az államszámadások jelentésének szigorú ellenőrzése és bírálata.

Igy főgyn fel a számadási bizottság a t. ház megbízásából nyert kiküldetést, el nem hallgathatja a bizottság constánál azt, hogy az állami számvizsgálók felállítására, az m. főkönyvelési osztály által készített 1869. évi számadás iránti jelentést, valamint az általa szerkesztett 1870, 1871 és 1872. évi állami számadásoknak jelentésének kíséretében a miniszterelnök utján már régen a ház elébe juttatta — sőt a mint biztos tudomásom van, már az 1873. évi számadás is is jelentésével együtt áttette a miniszterelnöknek, honnan annak betérjesztése a legközelebbi időben várható. Az állami számvizsgálók e szerint megfizetett anyagom munkálkodásával elegendő szorgalmat nyujtott a képviselőháznak, az 1848 III. t. cz. 37. §-ában foglalt jogának érvényesítésére.

Ezúttan jelentést tett az 1867-ki számadások ügyében, és constatálja, hogy a kezelési kiutásokra nézve az állami számvizsgálók azon számtani megvizsgálásánál követett eljárása, az eredeti számadásokba való betekintés után a bizottság által helyesnek elismertett, úgy talárván a bizottság, hogy a vizsgálat minden tekintetben alaposan vitetett végebe, kiterjeszkedik az úgy a bécsi számvizsgálók által szerkesztett kiutásoknak és számadásoknak eredményeire, mind pedig az ezek és Lónyay által bemutatott kiutások közötti különbségekre, valamint az országos és földterhentesítési kezelt eredmények részleteire, minél fogva a jelentésben felsorolt számtételeket is elnézve, a kiindulás iránt fennálló bizonytalanságtól szinte helyesnek kell kijelenteni.

Végül egy határozati javaslat elfogadását ajánlja, mely utasítja a miniszteriumot, hogy a közös aktívák iránt minél hamarabb eszközölje a vég leszámolást.

Csik György hozzájárul a határozati javaslatához, azaz a módosítással, hogy Ausztriától az 1849-ben elkobzott magyar pénzek visszaköveteltesse.

Lónyay Menyhért gr. T. ház! Azon határozati javaslatra nézve, mely a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság beadott, van észrevételem és egy rövid indítványom. (Halljuk.)

A közös aktívák kérdése általában a két miniszterium megállapodása az 1867. évi elszámolás elveire nézve, azon kérdések közé tartozik, a melyeknek mentől előbb való megoldását mindnyájunknak kívánunk kell.

A megoldásra nézve az anyag elő van készítve oly annyira, hogy már akkor is, mikor pénzügyminiszter voltam, a különbségek csak néhány tételre szorítottak, sőt arra is emlékezem, hogy az 1871. esztendőben már igen közel volt a megállapodás létrejöttéhez a két miniszterium között.

E szerint nem igen fog nehézséggel járni a megoldás létesítése; annyival kevésbé fog nehézséggel járni, ha mindkét részről azon jogosult szempontból történik a kiindulás, hogy a monarchia két fele között

fennforgó ilyenmü kérdéseknek a méltánosság alapján kell kiegyenlítettök, — mert csak így sikerülhet a megoldás.

Ezeket előre becsuava, alódom észrevételemet a bizottság határozati javaslatának egy kitételére, arra t. i. „hogy ha egységessé nem sikerül, választott bíróság határozzon.“ (Halljuk.)

Ne alkossunk t. ház határozat által praecedenset, melynél fogva ilyenmü kérdéseknek eldöntése választott bíróságra bízottnék. Ez egyuttal fontos közjogi kérdés is. Előfordul egy ilyen eset az 1867. XII. tevezikben, a mely azt rendeli, hogy ha a monarchia két törvényhozása a közös költségek hozzájárulási arányát illetőleg nem tudna megegyezni, az eldöntés Ö Felségét illeti. En nem tartanám helyesnek, ha a fennforgó kérdésben, a monarchia két fele közötti számadás kérdésében, az eldöntésnek nem hasonló módja tételzetnék fel. (Helyeslés.)

A választott bíróságot illetőleg van még egy nehézség. E bíróságot ugyanis sem a magyar állam polgáraitól, sem az osztrák állam polgáraitól nem lehetni alakítani, minthogy a fennforgó esetben mindkét fél érdekelt volna. Már pedig, ha ilyenmü kérdések elintézése, a melyet a méltánosság elveinek szem előtt tartása mellett sikerülni fog kiegyenlítettök, talán kihatalom bíróságára bízottnék, ez oly praecedens volna, a melyet nem szeretnék a ház által megállapíttatni.

Az előadottnál fogva bátor vagyok a zárszámadások megvizsgálására kiküldött bizottság határozati javaslatáról a következő módosítást tenni: „A második kitétel 6 s 7 sorából a következő szavak: „akár egyszékes, akár választott bíróság határozata által“ hagyassanak ki.“ (Helyeslés.) Ha e szavak ki is hagyatnának, azért a javaslat értelme még is teljesen megmarad; fenntartatik ugyanis azon utasítás: hogy „ezen függő kérdésre nézve a miniszterium végleges megállapítást köteles“; és ha valamely akadály létezésén a miniszteriumnak mindig módjában lesz az iránt a háznak jelentést tenni és ennek határozatát provocalhatni. (Helyeslés.)

Gyöczy Kálmán pénzügyminiszternek a határozati javaslat ellen nincsen észrevétele és gróf Lónyay módosításához hozzájárul.

Molnár György szintén hozzájárul gróf Lónyay módosításához. Ezután a ház elfogadja a bizottság határozati javaslatát gróf Lónyay módosításával, Csikgyét pedig elejti, Madarász felkelti: „Megmaradottnak“ Továbbá a számvizsgálók jelentése az 1867. évi számadásokra nézve, helyesléssel jóváhagyatik.

Mihályi Péter előadójelenti, hogy a számadásokról bizottság feladata mióta az államszámadások felállították, nem más mint az államszámadások jelentésének szigorú ellenőrzése és bírálata.

Igy főgyn fel a számadási bizottság a t. ház megbízásából nyert kiküldetést, el nem hallgathatja a bizottság constánál azt, hogy az állami számvizsgálók felállítására, az m. főkönyvelési osztály által készített 1869. évi számadás iránti jelentést, valamint az általa szerkesztett 1870, 1871 és 1872. évi állami számadásoknak jelentésének kíséretében a miniszterelnök utján már régen a ház elébe juttatta — sőt a mint biztos tudomásom van, már az 1873. évi számadás is is jelentésével együtt áttette a miniszterelnöknek, honnan annak betérjesztése a legközelebbi időben várható. Az állami számvizsgálók e szerint megfizetett anyagom munkálkodásával elegendő szorgalmat nyujtott a képviselőháznak, az 1848 III. t. cz. 37. §-ában foglalt jogának érvényesítésére.

Ezúttan jelentést tett az 1867-ki számadások ügyében, és constatálja, hogy a kezelési kiutásokra nézve az állami számvizsgálók azon számtani megvizsgálásánál követett eljárása, az eredeti számadásokba való betekintés után a bizottság által helyesnek elismertett, úgy talárván a bizottság, hogy a vizsgálat minden tekintetben alaposan vitetett végebe, kiterjeszkedik az úgy a bécsi számvizsgálók által szerkesztett kiutásoknak és számadásoknak eredményeire, mind pedig az ezek és Lónyay által bemutatott kiutások közötti különbségekre, valamint az országos és földterhentesítési kezelt eredmények részleteire, minél fogva a jelentésben felsorolt számtételeket is elnézve, a kiindulás iránt fennálló bizonytalanságtól szinte helyesnek kell kijelenteni.

Végül egy határozati javaslat elfogadását ajánlja, mely utasítja a miniszteriumot, hogy a közös aktívák iránt minél hamarabb eszközölje a vég leszámolást.

Csik György hozzájárul a határozati javaslatához, azaz a módosítással, hogy Ausztriától az 1849-ben elkobzott magyar pénzek visszaköveteltesse.

Lónyay Menyhért gr. T. ház! Azon határozati javaslatra nézve, mely a számadások megvizsgálására kikü

Table with multiple columns listing market prices for various goods, currencies, and securities. Includes sections for 'Gabona árak', 'Kötvények', 'Malmok', 'Pénzjegyek', 'Bankok', 'I. Osztr. államadosság', 'II. Földterület. kötv.', 'III. Magyar közlekedés', 'IV. Bankrészesvények', 'V. Közeledési vállalatok', 'VI. Záloglevelek', 'VII. Előbbségi kötvények', and 'VIII. Magánorsjegyek'.

Csak 50 kral mint egy sorsjegy árval nyerhetni. Ezen, Bécs városánál által a szegény-alap javára rendezett lotteria...

A „Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában, Budapest (IV. egyetem-utca 4.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Falusi gazda naptára 1875-ik évre.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Tartalom: Naptári rész, földművelésről általában, Molnár Lajos Jól szántás, jól vesz: fele természet bízottja van...

István bácsi naptára vagyis családok házigazdáinak és gazdaszomszónak, népművelőknek, helyes eljárási útmutatójának, iparosoknak és földművelőknek való képes kalendárium 1875. közönséges évre.

Alapítá: MAJER ISTVÁN. Szerkesztő: KÖHÁLMY K. ISTVÁN. Tartalom: Naptári rész, I. Az erkölcsi világ, Kuthen. A szent szék képe (Legenda) — Staud Lajos. Higgy a boldogság...

UJ HONVÉDNAPTÁR 1875. évre (együttal katonai naptár) a magyar nép számára.

Szerkesztő: ÁLDOR IMRE. Nyalozdiki évfolyam. Ára füzve 60 kr.

Kis dekametron. Válogatott beszédek a szerdai Magyar Társulat által.

A NEVELÉNEK. Elbeszélések és rajzok. Itta: BOONYI ZSÓFI.

POLITIKAI DIVATOK. Regény. Itta: JÓKAI MÓR.

UJABB NOVELLAK. Itta: LAUKA GUSZTÁV.

A „Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvnyomda kapható:

A törvénykezési rendtartáshoz tartozó irománypéldák gyűjteménye.

Közlekedési irománypéldák gyűjteménye. A törvénykezési rendtartásnak szükséges kiegészítői szolgáló irománypéldák gyűjteménye...

A BÜNTETŐ JOG ÁLTALÁNOS TANA I. Irta: dr. SCHNIERER ALADÁR.

Ötödik kiadás. (XVI, 368 l., II, 212 l. 8-rét.) Füzve 3 frt. MOHL RÓBERT. Az államtudományok encyclopaediája.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Magyar váltójog kézikönyve. Irta: APÁTHY ISTVÁN.

Finom selyemárú női ruhakelmék. HAMBURGÉRI ADOLF üzletben BUDAPEST, utca-utca 5.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás (MDCCCLXVIII. Liv. t. cz.) Irta: HERCZEG MIHÁLY.

KIR. KÖZJEGYZŐK. Tekintettel az elmélet és gyakorlat igényeire irománypéldákkal ellátva.

A „FRANKLIN-TÁRSULAT” magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában Budapest (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható: Nemzeti nagy képes naptár 1875. évre.

„Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvnyomda kapható: POLITIKAI DIVATOK. Regény. Itta: JÓKAI MÓR.

„Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvnyomda kapható: A törvénykezési rendtartáshoz tartozó irománypéldák gyűjteménye.